

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

The Leader Behavior of School Administrators Effecting to the Participation of the
Academic Management of Basic Education Institution Committees under
Krabi Educational Service Area Office

อภิวัฒน์ วัชรพงษ์* โสภณ เพ็ชรพวง และบรรจง เจริญสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Apiwat Watcharapong* Sopon Pechrpuang and Bunjong Jaroensuk

Graduate School, Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 216 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 140 โรงเรียนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นประธานกรรมการสถานศึกษา 1 คน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน 1 คน และผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คนรวมทั้งสิ้น 420 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สถิติทดสอบ ได้แก่ สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .562$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการมีความคิดริเริ่ม และด้านการประสานงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้นำ การบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this research were to study, The Leader Behavior of school administrators, effecting to the participation of the academic management of basic education Institution committees, Relationship between Leadership Characteristics of School Administrators and participation in academic administration of basic education Institution committees and leadership behaviors of school administrators effecting to participation of the Academic Management of Basic School Board Committees under Krabi Educational Service Area Office. The population was 216 schools. The sample consisted of 140 schools. by simple random sampling. Data were collected from the chairman, parent epresentative, and teacher representative of the Basic Education Institution committees, totalling 420 persons, using a questionnaire with the reliability of 0.90. Data analyzed by using mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The research found that Leadership Behaviors of School Administrators overall and individual aspects was at high level. Participation in academic administration of the Basic Education Institution Committees Overall and individual aspects was at high level. The leadership behaviors of school administrators were positively and moderately positively correlated ($r = .562$) at the .01 level of significance. The Leader Behavior of school administrators, Persuasive, The initiative. and coordination Factors affecting the participation in the academic administration of Basic Education Institution committees by predicting 34 percent at the .05 level of significance.

Keyword : The Leader Behavior, Academic Management, Basic Education Institution committees

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาสังคมในด้านต่างๆ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดจนช่วยวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด สามารถพัฒนาศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตท่ามกลางสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความสามารถทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม รองรับการพัฒนาและความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจสังคมของประเทศในอนาคต ตามที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มุ่งเน้นการน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ภูมิปัญญามาเป็นปัจจัยในการพัฒนา (วรดี เลิศไกร จรุงใจ มนต์ เลี้ยง และสุชาดา จิตกล้า, 2559) และคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม สนับสนุนและส่งเสริม แนวคิดการปฏิรูปประเทศ และการพัฒนาสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กระบวนการศึกษาจึงมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา เพราะอนาคตข้างหน้าผู้เรียนจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ คือการพัฒนาด้าน การศึกษา เหตุนี้เองจึงทำให้ทุกภาคส่วนเริ่มตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษามากขึ้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการศึกษา ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะมาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 39 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนหรือท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการนำประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา และมาตรา 58(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดหาทรัพยากร สนับสนุน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การจัดการศึกษาโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะเข้ามาทำหน้าที่กำกับส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับ สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับแนวทางการกระจายอำนาจสอดคล้องกับวิธีการและวิถีทางของการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยท้องถิ่น โดยที่ Cohen and Uphoff (1980) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุดประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นั้นได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการบริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้น โดยต้องสามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆและใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการโน้มน้าวใจคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง มีความสามารถบริหารงานโดยให้บุคลากรและชุมชนร่วมลงมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ สามารถสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความรักความศรัทธา เสียสละเพื่องาน ทুমเทกำลังกายกำลังใจในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะผู้บริหารเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานตามภารกิจขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อความสำเร็จขององค์การ พฤติกรรมผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นลักษณะการปฏิบัติงานขององค์การนั้นว่าเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำการบริหาร เพื่อให้การดำเนินการต่างๆเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบุคลากรหรือผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจ และได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ หากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารตรงกับความคาดหวังกับผู้ร่วมงานมากเพียงใด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานขององค์การจะสูงขึ้นมากเท่านั้น Stogdill (1974) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่จะนำพาองค์การให้ประสบความสำเร็จตามแนวคิดของ Griffith (1956) กล่าวว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่จะนำพาองค์การให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมที่ดีในการบริหารจำนวน 7 ด้าน คือพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการให้การช่วยเหลือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ด้านการให้การยอมรับนับถือด้านการพูดโน้มน้าวจิตใจ ด้านการประสานงาน ด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านการเข้าสังคมได้ดี ผู้บริหารยังต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้ร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาสามารถยึดถือเป็นแบบอย่างได้ เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงาน สามารถบริหารงานได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สภาพความเป็นจริงการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหลายแห่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ เนื่องจากบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นไปในลักษณะสนับสนุนการบริหารตามที่สถานศึกษาต้องการมากกว่าการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ การดำเนินงานในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา การนำผลการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมใน

การบริหารงานวิชาการ (นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์, 2557) ของคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี พบว่าปัญหาที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่มากที่สุด (มณฑิร รอดประเสริฐ, 2554) และนอกจากนี้ผลงานวิจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร พบว่า ด้านงานวิชาการและด้านการสนับสนุนสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย สาเหตุเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังคุ้นเคยกับวัฒนธรรมการบริหารแบบเดิมที่สถานศึกษามีหน้าที่บริหารงานเพียงฝ่ายเดียว สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษาในทางบวก (รจนา แพนพิพัฒน์, 2558) พฤติกรรมผู้นำของสถานศึกษาจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยะปี ดำเนินการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนระดับประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบจำนวน 216 แห่ง ประกอบด้วย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเหนือคลอง อำเภออ่าวลึก อำเภอปลายพระยา อำเภอเขาพนม อำเภอลำทับ อำเภอคลองท่อม และอำเภอเกาะลันตา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2558) จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในด้านต่างๆ จึงไม่สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามาสนับสนุนสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความใกล้ชิดกับสถานศึกษามากที่สุด เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาได้อย่างตรงจุด โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการที่ดีจะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นเครื่องบ่งชี้มาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอาภรณ์ ดิษฐปาน (2550) และสุภาพ เพ็ชรเรือนทอง (2556) ที่ศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดกระบี่ ของชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยมาก ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารจะช่วยสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกระบวนการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เข้ามาสนับสนุนสร้างความร่วมมือในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ.2551 ตรงตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในด้านพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการ และความสัมพันธระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันส่งเสริมให้เกิดกระบวนการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อสถานศึกษาจะสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวนทั้งหมด 216 โรงเรียน (สารสนเทศทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, 2558)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ใช้วิธีกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 โรงเรียน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นประธานกรรมการ สถานศึกษา 1 คน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา 1 คน และผู้แทนครูในคณะกรรมการ สถานศึกษา 1 คนรวม 420 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ การมีส่วนร่วมใน การบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สถานภาพและประสบการณ์การดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน คือ การมีความคิด ริเริ่ม การให้การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ และการประสานงาน กำหนดแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยอาศัยแนวคิดของ Likert

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การดำเนินงานตามแผนพัฒนางาน วิชาการ การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานวิชาการและการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ แบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยอาศัยแนวคิดของ Likert (1961)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา แล้วนำคำตอบของแบบสอบถาม มา กรอกในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (ลิซลิทธิ์ สพฐ.) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เป็นรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนด เกณฑ์สำหรับวัดระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กระบี่ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แปลความหมาย ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน และรายข้อตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1986)

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เป็นรายด้านและรายข้อ โดยหา

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แปลความหมาย ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน และรายข้อ ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1986)

4. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ การหาความสัมพันธ์โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

5. วิเคราะห์หาสมการทำนายพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยใช้สถิติสมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 420 คน โดยนำเสนอข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวม

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับพฤติกรรม		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การมีความคิดริเริ่ม	3.84	0.67	มาก
2. การให้การยอมรับนับถือ	3.80	0.67	มาก
3. การให้ความช่วยเหลือ	3.79	0.63	มาก
4. การโน้มน้าวจิตใจ	3.90	0.57	มาก
5. การประสานงาน	3.94	0.58	มาก
รวม	3.85	0.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้คือ ด้านการประสานงาน ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการให้การยอมรับนับถือ และด้านการให้ความช่วยเหลือ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	ระดับพฤติกรรม		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การวางแผนงานวิชาการ	3.73	0.69	มาก
2. การดำเนินงานตามแผนพัฒนางานวิชาการ	3.83	0.72	มาก
3. การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานวิชาการ	3.79	0.66	มาก
4. การปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ	3.71	0.76	มาก
รวม	3.77	0.63	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนางานวิชาการ ด้านการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y
X_1	.522**	.572**	.359**	.398**	.515**
X_2	.449**	.481**	.347**	.276**	.430**
X_3	.452**	.475**	.416**	.340**	.466**
X_4	.511**	.501**	.455**	.410**	.520**
X_5	.510**	.457**	.343**	.311**	.449**
X	.577**	.590**	.452**	.409**	.562**

** Sig. ≤ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .562$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการให้การยอมรับนับถือ และด้านการให้ความช่วยเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการนำพา

องค์การให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำในองค์การจึงต้องมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ แสดงพฤติกรรมผู้นำที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำจะปรากฏออกมาในรูปของความคิดริเริ่ม การให้การช่วยเหลือ การให้การยอมรับนับถือ การพูดโน้มน้าวจิตใจ และการประสานงาน โดยผู้บริหารต้องแสดงพฤติกรรมให้เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ แล้วมีความสามารถในการประสานงานเพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ที่ลงความเห็นว่าการแสดงออกของผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประสานงานสำคัญที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Griffiths (1956) กล่าวว่าผู้นำหรือผู้บริหารที่มีความสามารถในการประสานงาน มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการประสานงานกับบุคลากรฝ่ายต่างๆทั้งภายในและภายนอกได้อย่างดี กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการวางแผน การปรับปรุงนโยบายและมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานด้วยความพร้อมและความเต็มใจ นอกจากจะประสานงานกับบุคลากรภายในองค์การแล้ว ยังจำเป็นต้องประสานงานกับบุคลากรภายนอก เพื่อดึงความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาวนิตา สกฤตฐา (ภาวนิตา สกฤตฐา, 2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลงานวิจัยของ อมรินทร์ ชำสุริย (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และผลงานวิจัยของ ดุษฎี ศรีจำปา (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยทั้ง 3 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนางานวิชาการ ด้านการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในกระบวนการ และขั้นตอนต่างๆ ในกิจการของสถานศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งต้องทำหน้าที่แทนชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนทุกคนจึงต้องคำนึงถึงการบริหารการศึกษาที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ขณะเดียวกันก็ต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครู โดยตระหนักถึงความเป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับ กฤษกร สุวรรณวิทย์ (2558) ได้สรุปไว้ว่า

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Action) ตามโครงสร้างขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้านได้แก่ ด้านบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เกิดผลดีเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เด่นมหาชัย นันธิษา (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .562$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปในทิศทางบวกทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้านนั้นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การมีความคิดริเริ่ม การให้การยอมรับนับถือ การให้ความช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ และการประสานงาน เมื่อพิจารณารายด้านจะเห็นว่ามีความสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ดุษฎี ศรีจำปา (2557) ได้สรุปพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาว่า เป็นพฤติกรรมการใช้อำนาจ และลักษณะวิธีการทำงานที่จะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ของผู้นำที่แสดงออกมาในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำจะปรากฏออกมาในรูปของความคิดริเริ่ม การให้การช่วยเหลือ การปรับปรุงแก้ไข การให้การยอมรับนับถือการพูดโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน การเปลี่ยนแปลง และการเข้าสังคมได้ดี โดยต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสถานศึกษา และแนวคิดของนัฐกานต์ รักชนบท (2556) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมผู้นำว่า การที่ผู้นำหรือผู้บริหารแสดงพฤติกรรมในการบริหารงาน โดยแสดงออกในรูปแบบของความคิดริเริ่ม การให้การช่วยเหลือ การปรับปรุงแก้ไข การให้การยอมรับนับถือ การพูดโน้มน้าวจิตใจ การประสานงาน การเปลี่ยนแปลง การเข้าสังคมได้ดีซึ่งจะสัมพันธ์กับแนวคิดของ กฤษกร สุวรรณวิหค (2558) กล่าวถึง การมีส่วนร่วม ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับประโยชน์จากการกระทำนั้น การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ประกอบการเข้ามาเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานในทุกระดับ โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการตามแผน การประเมินผลฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ และตามแนวคิดของ เด่นมหาชัย นันธิษา (2557) กล่าวถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง

วิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เกิดผลดีเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่มีอิทธิพลจากมากที่สุด คือ การโน้มน้าวจิตใจ การมีความคิดริเริ่ม และการประสานงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้ร้อยละ 34 ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นลักษณะการปฏิบัติงานขององค์กรนั้นว่าเป็นอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำการบริหารเพื่อให้การดำเนินการต่างๆเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยบุคลากรหรือผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจ และได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ หากพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารตรงกับความคาดหวังกับผู้ร่วมงานมากเพียงใด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานขององค์กรจะสูงขึ้นมากเท่านั้น Stogdill (1974) สำหรับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามแนวคิดของ Griffith (1956) กล่าวว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่จะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงพฤติกรรมที่ดีในการบริหารจำนวน 7 ด้าน คือพฤติกรรมที่แสดงออกในด้านของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านการให้การช่วยเหลือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข ด้านการให้การยอมรับนับถือด้านการพูดโน้มน้าวจิตใจ ด้านการประสานงาน ด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านการเข้าสังคมได้ดี สอดคล้องกับ โกเมศ โตอินทร์ (โกเมศ โตอินทร์, 2555) ได้สรุปพฤติกรรมผู้นำว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นพฤติกรรมที่ต้องใช้เทคนิค ทักษะการบริหาร แนะนำ กำกับ ดูแลการทำงานตามหลักการบริหารทำให้เกิดความพึงพอใจและความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร พฤติกรรมผู้นำเป็นเครื่องมือทำนายความสำเร็จ และความอยู่รอดขององค์กรได้ และสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ อมรินทร์ ชำสุรีย์ (2555) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และงานวิจัยของ ดุษฎี ศรีจำปา (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประสานงาน ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการให้การยอมรับนับถือ และด้านการให้ความช่วยเหลือ

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนางานวิชาการ ด้านการติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการ

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์อำนาจและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่มีอิทธิพลจากมากที่สุด คือ การโน้มน้าวจิตใจ การมีความคิดริเริ่ม และการประสานงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ได้ร้อยละ 34

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กฤษกร สุวรรณวิท. (2558). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- โกเมศ โตอินทร์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. (ภาคานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ดุขฎี ศรีจำปา. (2557). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐมเขต1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- เด่นมหาชัย นันธิษา. (2557). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นัฐกานต์ รักชนบท. (2556). การศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเกาะจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์. (2557, กรกฎาคม-ธันวาคม). การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม 4 P. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 6(2).
- พิสนุ พงศรี. (2552). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ภานิดา สกลอุษา. (2555). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณเฑียร รอดประเสริฐ. (2554). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รจนา แพพิพัฒน์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรติ เลิศไกร จรุงใจ มนต์เลี้ยง และสุชาดา จิตกล้า. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การจัดกิจกรรมของเล่นภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยกรณีเทศบาลตำบลหนองหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. 8(1).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. (2558). สารสนเทศทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภาพ เพ็ชรเรือนทอง. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเขาไ่ว่ ข้าว ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่. (ภาคินพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- อัมรินทร์ ชำสุรีย์. (2555). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- อาภรณ์ ดิษฐปาน. (2550). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลคณาพรอำเภอลพบุรี*. (ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Best, John W. (1986). *Research in Education*. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall, Inc.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N.T. (1980). *Participation's Place in Rural Development Seeking Clarity Through Specificity*. In *World Development*. 8(3), P.219-222.
- Conbach, Lee Joseph. (1984). *Essential of Psychology and Education*. New York: Mc-Graw Hill.
- Griffiths, D. E. (1956). *Human Relations in schools Administration*. New York: Appleton – Century Crofts.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw Hill Book.
- Stogdill, Ralph. M. (1974). *Handbook of leadership : A survey of theory and reseaech*. New York: The Free Press.

ผู้เขียน

นายอภิวัฒน์ วัชรพงษ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
272 หมู่ 9 ตำบล ขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84100
e-mail: Jackevolution@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ เพ็ชรพวง

ประธานกรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
272 หมู่ 9 ตำบล ขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84100
e-mail: p1415014@yahoo.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจง เจริญสุข

กรรมการที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
272 หมู่ 9 ตำบล ขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84100
e-mail: bunjong_sru@hotmail.com